

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

tidligere fremsættelse kan jeg henviser til Folketingstidende 1976-77, 1. samling, sp. 3424.

Forslaget, der ganske svarer til det tidligere fremsatte, indebærer, at revisionen af loven om folkebiblioteker m. v., som skulle have fundet sted i folketingsåret 1977-78, udskydes til folketingsåret 1979-80.

Baggrunden for forslaget er nærmere den, at der bør gives den nedsatte bibliotekskommission og derefter ministeriet en rimelig frist til at gennemføre og afslutte arbejdet, forinden der gennemføres en revideret lovgivning på dette område.

Om de yderligere hertil knyttede enkeltheder vedrørende baggrunden for lovforslaget skal jeg henviser til bemærkningerne til dette og til den tidligere foran nævnte fremsættelse, og jeg skal dermed anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om Den grafiske Højskole*.

Forslaget blev fremsat første gang i folketingsåret 1976-77, 1. samling, den 14. oktober 1976 og var til 1. behandling den 10. november 1976. Forslaget var under behandling i undervisningsudvalget, da valget blev udskrevet. Lovforslaget genfremsættes nu i uændret skikkelse.

Den grafiske Højskole er en selvejende institution, der hidtil har været drevet af De grafiske Fags Sammenslutning. Efter vedtægterne, der er godkendt af handelsministeriet, har højskolen til opgave at give undervisning, foretage forsknings- og udviklingsarbejde og yde rådgivning inden for den grafiske industri. Højskolen har hidtil været godkendt som teknologisk institut, og den har modtaget statsstøtte i henhold til loven om teknologisk service.

Efter forslag fra et udvalg, nedsat af De grafiske Fags Sammenslutning, blev højskolen ved kgl. resolution af 16. februar 1976 med virkning fra 1. april 1976 overflyttet fra handelsministeriet til undervisningsministeriet. Baggrunden for overflytningen er navnlig et ønske om en udbygning af højskolens uddannelser, hvorved dens virksomhed mere og mere vil falde uden for det område, som kan modtage støtte efter loven om teknologisk service.

Lovforslaget tilsigter at tilvejebringe det lov-mæssige grundlag for at omdanne højskolen

fra et teknologisk institut til en egentlig uddannelsesinstitution. I forbindelse med omdannelsen foreslås udgifterne til højskolen for fremtiden afholdt fuldt ud af staten. Der sker dog ingen ændring i højskolens hidtidige opgaver, og den skal fortsat kunne virke som teknologisk institut inden for den grafiske industris område. Under hensyn hertil har ministeriet ment at kunne bevare forskning som en af højskolens opgaver, selv om den ikke er en højere læreanstalt.

Forslaget indeholder desuden en række bestemmelser, der bemyndiger ministeren til at fastsætte nærmere regler om højskolens forhold. Der henvises herom til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg tillader mig derefter for det høje ting at genfremsætte *forslag til lov om friskoler og private grundskoler m. v.*

Lovforslaget blev fremsat i folketingsårets 1. samling den 25. november 1976 og var til 1. behandling den 16. december 1976, hvorfra det henvistes til behandling i undervisningsudvalget. Behandlingen af forslaget blev ikke gennemført inden folketingsvalget den 15. februar 1977, og lovforslaget fremsættes derfor på ny i uændret skikkelse.

Den nu gældende friskolelov blev senest ændret i folketingsåret 1975-76. Størstedelen af de da gennemførte ændringer var nødvendiggjort af den nye folkeskolelov, som er trådt i kraft den 1. august 1976. Ved fremsættelsen af forslaget til ændringsloven i 1975-76 nævnte jeg, at der ville være behov for yderligere ændringer i loven, bl. a. med hensyn til tilskuds-betingelserne, og at jeg forventede, at lovforslag herom kunne fremsættes i folketingsåret 1976-77.

Baggrunden herfor var en forventet redegørelse om de private skolars økonomi fra en arbejdsgruppe, der var nedsat af undervisningsministeriet. Arbejdsgruppens redegørelse, der ligger til grund for flere af lovforslagets bestemmelser, er blevet offentliggjort i umiddelbar tilknytning til fremsættelsen af lovforslaget. I bemærkningerne til lovforslaget er der gjort rede for arbejdsgruppens indstilling med hensyn til de spørgsmål, som den har beskæftiget sig med vedrørende friskoleloven.

Blandt forslagens bestemmelser vil jeg særlig henlede opmærksomheden på tilskuds-betingel-

[Undervisningsministeren.]

sen med hensyn til elevtal, som foreslås strammet i forhold til gældende lov, idet der stilles krav om 28 elever i alt på 1.-7. klassetrin mod nu 20. Forslaget indeholder dog en overgangsbestemmelse for bestående skoler samt en dispensationsbestemmelse henholdsvis for skoler for nationale mindretal og for skoler, der er oprettet før den 1. august 1970, og som ligger i landzoné (§ 13, stk. 1, nr. 1, og stk. 2-3, samt § 32, stk. 6).

Om disse forslag til elevtalsbestemmelser, der afviger fra arbejdsgruppens forslag, hvis generelle krav ud fra økonomiske betragtninger er 45 elever pr. skole, har ministeriet haft kontakt med skoleorganisationerne.

I overensstemmelse med arbejdsgruppens indstilling foreslås der tilvejebragt hjemmel for en lærerskematimestyring, der kan sikre, at det tilskudsberettigede lærerskematimeforbrug holdes inden for økonomisk rimelige rammer (§ 14).

Ud over nogle andre – mindre væsentlige – forslag med økonomisk sigte, som hidrører fra arbejdsgruppen, indeholder lovforslaget følgende nye bestemmelser:

Der pålægges de private skoler pligt til at sørge for, at eleverne får nødvendig specialundervisning. Hvis skolen ikke selv etablerer den pågældende specialundervisning, kan den opfylde pligten ved at henvise eleverne til specialundervisning ved en anden privat skole eller i folkeskolen (§ 13, stk. 2).

Der pålægges endvidere skolerne pligt til at etablere supplerende undervisning eller anden faglig støtte til elever, der har særligt behov derfor, og til at henvise fremmedsprogede elever til den undervisning i deres modersmål, som måtte være oprettet for folkeskolens elever i området (§ 4).

Der åbnes samtidig adgang for skolerne til at tilbyde eleverne undervisning i deres fritid i det omfang, hvori denne undervisning sædvanligvis tilbydes i folkeskolen, og på tilsvarende vilkår (§ 5).

Lovforslaget indeholder endvidere regler om elevstøtte, der dels viderefører – og ajourfører – den fripladstilskudsordning, som eksisterer allerede nu med hjemmel i de årlige finanslove, dels indfører støtte til nedbringelse af betalingen for ophold på en kostafdeling (§§ 17 og 18).

Lovforslaget indeholder tillige regler, der

sikrer videreførelse af de private realkursus og private grundskolekursus (§§ 22–26).

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg tillader mig endvidere for det høje ting at fremsætte forslag til lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne samt forslag til lov om ændring af lov om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser, lov om fritidsundervisning m. v. og lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.

På baggrund af et ønske fra de kursusstuderende om afskaffelse af undervisningsafgifterne ved de private kursus nedsatte den daværende undervisningsminister, Knud Heinesen, i februar 1973 et udvalg, som skulle kortlægge behovet for vederlagsfri kursusundervisning på folkeskolens og det alment gymnasiale niveau samt – i det omfang kapaciteten ikke kunne dække behovet – fremsætte forslag til afhjælpning heraf. Efter udvalgets nedsættelse opnåede man bevillingsmyndighedernes tilslutning til at etablere en midlertidig ordning, hvorefter undervisningsafgiften ved de afgiftsbelagte private real-, studenter- og HF-kursus blev refunderet af staten. Ordningen fik første gang virkning for kursusåret 1973–74 og er senere blevet forlænget hvert år, senest med virkning for undervisningsåret 1976–77.

Udvalget, der afgav betænkning i juni 1975, indstillede i sin betænkning, at det pålægges amtskommunerne at sørge for, at der bliver mulighed for vederlagsfri kursusundervisning til real- og studentereksamen og højere forberedelseseksamen, samt at udgifterne ved denne undervisning afholdes af amtskommunerne. Udvalget indstillede endvidere, at der udformes en særlig lovgivning herom, der tillige kom til at omfatte den prøveforberedende undervisning, som tilbydes voksne i henhold til lov om fritidsundervisning m. v.

Med de to lovforslag søges udvalgets indstilling i princippet gennemført, idet der dog er taget hensyn til de konsekvenser, som den nye folkeskolelov indebærer for de hidtidige realkursus og den hidtidige prøveforberedende undervisning for voksne til folkeskolens 9. og 10. classes statskontrollerede prøver i henhold til